

mich hier so kalt, die Blüte welk, das Leben alt« — besede tukaj varirane pesmi. Liszt je nekoč dejal o romanci Griegove sonate v C-molu, da je lepa dolina med dvema orjaškima gorama (prav tisto sonato je tukajšen kritik označil za banalno ali nekaj takega); jaz bi baš to dejal o adagiu »Popotnikove« fantazije. — V nastopni točki, Beethovnovih varijacijah v C-molu, pokazal nam je g. Foerster Beethovna kot vélikega skladatelja in virtuvoza, samega sebe pa kot vrednega interpreta tega mojstra. Širšemu občinstvu je glasbotvor pač nekoliko previsok. V nastopnih točkah sta bila zastopana oba heroja moderne klavirske igre, Chopin in Liszt, prvi, nežni sanjavi dekadent, po jedni svojih najlepših nokturen (Des-dur) in po izredno težki baladi v As-duru, mogočni in zanesni Liszt po svoji fantaziji o Mendelssohnovem »Senu kresne noči«. Sapelnikovega valček in gracijozno šumljajoči dans des elfes, dve jako fino izdelani briljantni salonski skladbi, bili sta pač nekakšen oddih menj muzikališkemu občinstvu, izvestno pa ne koncertistu, ker so njiju tehniške težave tolike kakor pri drugih točkah. — Kar se tiče interpretacije, druží g. Foerster dvoje največjih prednostij, ki dičijo pianista. Gledé na tehniko, vzpel se je na višek svoje umetnosti; to kaže kár najfineje niansirani udarek in kár najspretnейše premagovanje tehniških težav. In na isti višini je, kar se dostaje glasbene inteligencije. Njega igra ni nikoli reflektirana, nego vedno prirodna in duhovita. Name je najmogočnejše vplivala tehniško najpreprostejša točka, Chopinova nokturna; tu je gospod Foerster po sanjavem mojstru čudolepo sanjal sladki sèn, óno pesem, nežno iz dalje pevajočo v nočni šepet. — Koncertist je igral na krasnem Blüthnerjevem klavirji, ki je še bolj povzdigaval njega igro in sosebuo njega mehki in jasni pianissimo. Polua dvorana ni dala prostora neprijetnim mislim, da bi bilo v Ljubljani premalo zanimanja za umetnost; dodani točki (Raffova »Fileuse« in Lisztova »Tarantelle«) sta še povečali navdušenost poslušalcev, takó da je bilo móči oditi iz koncerta z najboljšim vtiskom, zajedno pa z željo in nadejo, da bi g. Foersterja skoro zopet slišali v Ljubljani!

*K. Hoffmeister.*

**Koncert »Glasbene Matice«** dné 12. in 14. sušca. »Stvarjenje«. Oratorij v treh delih, zložil *Jožef Haydn*. — Dandanes se v oratoriji sploh producira jako malo, sosebuo pa je malo del, ki bi podajala v tej umetnostni obliki kaj novega. Samó jeden, prav za prav dva umetnika sta tukaj nastopila nov pot, skladatelj »Svete Elizabete« in »Kristusa« in Rubinstein s svojim poskusom nabožne opere. Liszt, véliki razmišljujoči duh, tolikanj naklonjen mistiki in religijoznemu sanjarstvu, zahrepenel je po nabožni umetnosti, ko je užil vso posvetno slavo in srečo; prav takó je Rubinsteina biblijska snov zvalila do ónih poskusov, ki so sicer ostali zgolj poskusi. Ta moderna pevca oratorija in mnogi drugi — Dvořaka je zmatrati le za nadaljevatelja klasikov, ne pa za novotarja v obliki — pobegnili so iz svetá, kjer so užili vse in se vsega naveličali, v óno fantastiško svetišče religijozne mistike, kjer se prostira sladki somrak, kjer polje težko dišeče kadilo in plovejo nebeške harmonije iz nevidnih višin, kakor nam zvené iz „Kristusa“ ali tudi iz Wagnerjevega „Parsifala“. Toda to vse je le začasno zavetišče utrujenih duš — saj živimo preveč, da bi ondu, kakor se je pisalo o dekadentih, samó dihali, in sploh: krepila dobivajo tamkaj samó izvoljenci! Malo jih je iste nravi, da bi se zaglobili v takšno delo. Vsi drugačni so v tem pogledu klasiki, osobito Haydn. Njega pobožna duša ni poznala vizionarne zamaknjenosti in religijozne mistike, katera čestokrat modernim skladateljem nadomešča nedostatno religijoznost. Toda veselo petje, napevi, iz polnega srca v svetišči prirodimem, prekipevajoči od sreče in radosti, polni hvaležnosti in ljubezni do nje Stvarnika, izvirajoči iz najivnega vernega srca — takšni glasovi zvené iz Haydnovih oratorijev. Da je zaničeval svet in življenje, težko bi bil iz biblijske epopeje izbral in uglasbil óne liste, napisane z največjimi črkami, kjer se pripoveduje izvir

vsega življenja; javaljne bi bil iz zgodovine stvarjenja ustvaril oratorij. — Preproste besede izvirnega teksta ponavlja Haydu v najpreprostejši glasbeni obliki, recitativno. Nekamo veselonajivno kakor dete, pred katerim se razgrinjajo nove podobe, opeva v solistiških partijah obsežneje posamične dogodke v stvarjanji — samó prvi pojav božje moči v pustem vsemirji opisuje mogočno zbor — in videč, kako vse lepo uspeva, poklada vriskaje svoja čustva v veličastne zборе in v najradoštnejše slavospeve. In veselje prihaja čimdalje večje, dokler ne dospè koučno do ustvaritve prvega človeka, kjer s čudovitim dvosplovom Adamovim in Evinim in velikanskim zborom završuje zgodovino vélikega dela in svoj véliki proizvod. — Poslušalca gane baš ona najivnost in prepričevalna resničnost izraženih čustev, globoka pobožnost in vera v to, kar opeva. Oblikovna dovršenost (izredno učinkujoče stopnjevanje pomočkov, recitativ, solo, zbor in končni fugirani stavki, takisto dražestno glasbeno slikanje) mora navdušiti vsakega glasbenika, ona resničnost v čustvovanji in veličastvo vsega dela pa prevzame vsakogar. —

O zvršitvi rečemo samo to, da je bila v vsakem oziru vredna glasbotvora; veličastno delo se je izvajalo z velikanskimi pomočki, z zborom okolo 180 čvrstih glasov. Za šolske zборе „Glasbene Matic« je brez dvojbe jako primerno, da se uporabljajo pri takih koncertih, za koncerte pa tudi. Vse je zvenelo čvrsto in lepo — v večji dvorani bi bilo pač zvenelo še lepše — točno so se izvajali najtežji fugirani stavki, fino vse podrobnosti, tako da je treba izraziti brezpogojno hvalo zboru in njega voditelju g. *M. Hubadu*. Kot solista sta se precěj uspešno poskusila gospodičina *Leštinska* in gospod *Vašiček* v nevajenem oratorijskem zlogu; gospod *Razinger* je že davno priznan za izbornega oratorijskega pevca. — Koncert je bil iz kratka zopet jako znamenit dogodek za slovensko glasbo, in „Glasbena Matica“ smé biti vedno ponosna nanj! *K. Hoffmeister*.

**Iz odborove seje »Matic« Slovenske»** dné 14. sušca. Predsednik prof. *Fr. Levec* poroča, da »Matica« ne izdá drugega natiska Lavtarjeve »Geometrije«, ker jo založi knjigarna Bambergova. — Ob smrti dr. Račkega je »Matica Slovenska« brzozjavno izrazila svoje sočutje »Jugoslovanski akademiji« in na rakev svojega častnega člana položila venec s trakovi. Pri pogrebu so »Matic« zastopali odborniki; arhivar *Koblar*, prof. *Pleteršnik*, prof. *dr. Požar* in prof. *Rutar*. — Ko se položi temeljni kamen »Národnemu domu«, zastopal bode »Matic« direktor *Šubic*. — Zaradi izpremembe društvenih pravil je treba preosnovati tudi opravljeni red. Preosnova se izroči istemu odseku (*dr. Dolenc*, prof. *Kržiž*, prof. *Levec*, direktor *Šubic* in tajnik *Lah*), ki je napravil načrt novim pravilom. Novi opravljeni red se predlóži, ko ga odobri odbor, vélikemu zboru dné 17. velikega travna. — Letošnje knjige bodo: 1. Letopis za leto 1894. (urednik prof. *A. Bartel*); 2. Doneski k zgodovini Škofje Loke, spisal prof. *dr. Fr. Kos*; 3. Zgodovina slovenskega slovstva, I. del (od prvega početka do Vodnika), sestavil *dr. K. Glaser*. — Če se »Vabilu slovenskim pisateljem« (glej denašnji list; op ured.) do postavljenega roka odzove dovolj pisateljev, utegne iziti še kot četrta knjiga I. zvezek Knezove knjižnice. — Knjižnici je priraslo od zadnje odborove seje 113 knjig, zvezkov in časopisov. — »Letopisa« in »Goriške« je ostalo le še malo iztiskov, več pa je ostalo izvodov povesti »Z ognjem in mečem«. — Po nasvetu arhivarja *Koblarja* se sklène delati na to, da »Matica« zopet izdá zemljevid slovenskih pokrajin. — Za leto 1892. je plačalo udnino 2015 letnikov, za leto 1893. že 2084, za letos doslej 316. Od zadnje odborove seje je pristopilo društvu novič ali na novo 23 društvenikov, in sicer 2 ustanovnika (izmed letnikov) in 21 letnikov.

**Slovensko planinsko društvo.** Slovensko planinsko društvo je izdalo letno poročilo o svojem delovanji leta 1893. Kakor vidimo iz tega poročila, bilo je delovanje jako uspešno, tako da sme odbor ponosno gledati na svoje uspehe, kar se je tudi vse-